

(шуба) на раменете с излинял жълт цвят, тесни шалвари, червени ботуши, отгоре до долу напукани с черни резки. Носеше зелен фес, усукана бяла шамя с увиснали краища, сякаш криле на прострелян лебед. Отдире на пояса висеше кесията за тютюн и чибукът му, кажи-речи аршин дълъг. В това облекло Садетин бе много важен, държеше се изтежко, темането му бе султанско” (Алваджиев 2000: 93-94).

При групите на кардарашите такъв главатар е бащата на семейството (“пхури дад”)... Възможни са и случаи чергарската група да бъде предвождана от майката на семейството (“пхури дей”) при условие, че е способна и достатъчно възрастна за това. Най-често до това се прибегвало в случай на овдовяването ѝ. Всички въпроси, свързани с разширеното семейство, моралните норми, брачността, вътрешните взаимоотношения в рамките на отделния род са решавани от бабата (“пхури дей”) (Цит. по Марушиакова, Попов 1993: 197).

Името “пхури дей” (букв. стара майка) се дава и от изследователи предимно във френскоезичната литература. Това е официалната титла за циганска кралица, но останалите уважително я наричат Биби. Като пример сочат Лучана Бианки, която води чергарска група в района на Модена (Цит. по Пампоров 2006: 138).

Рударите смятат, че е неподходящо жена да бъде “главатар”, но ако се случи тя да е най-способната в рамките на чергарстващата група, се избира за водач мъжът ѝ, като се знае, че тя ще решава всички въпроси. При тях, подобно на кардарашите майката на разширеното семейство, решава всички въпроси, възникнали в неговите рамки, свързани главно с брачните взаимоотношения и спазването на моралните норми (Марушиакова, Попов 1993: 197).

Такъв тип жена среща през 1913 г. Скот Макфий при пътуването си с група гребенари: „... в китно разположеният им катун до Индже кьой... останах при семейството на Петрика и Тотана.... Характерите на Тотана и съпруга ѝ изглеждаха почти несъвместими. Навярно и той бе имал бурна младост, но малко бе останало от лудостта му – след женитбата си с нея той вече ценеше спокойствието и бе станал доста скучен възрастен мъж, чиито основно удоволствие се състоеше в това да намери някое хубаво място и да разположи там катуна за седмици наред.... Тази старица с много тъмна кожа приличаше на вещица и гледаше закачливо. Нейният странен вид се подсилваше от дълбокия, почти „мъжки” глас, както и от живите очи, които грееха от интелигентност – цялото това впечатление беше още по-удивително, защото възрастната жена стоеше настрана и говореше малко според нормите на ориенталското благоприличие... Въпре